

5. 5. 2015

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K odpovědnosti advokáta při poskytování bezplatných právních služeb

Nejvyšší soud ČR se ve svém rozhodnutí z počátku letošního roku věnoval otázce odpovědnosti advokáta za škodu způsobenou klientovi při poskytování bezplatného poradenství. Hlavní závěr, že advokát odpovídá za škodu i v takovém případě, lze považovat za logický a správný. V projednávaném případě lze však vysledovat jiné poněkud znepokojující závěry, byť nikoli z „dílny“ dovolacího soudu.

Odpovědnost advokáta

Dle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o advokacii v rozhodném znění, **odpovídá advokát klientovi za škodu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem advokacie**, a to i tehdy, byla-li škoda způsobena v souvislosti s výkonem advokacie jeho zástupcem nebo jiným jeho zaměstnancem než zaměstnaným advokátem. V souladu s odstavcem 4 citovaného ustanovení přitom platí, že se advokát odpovědnosti zproští, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat.

Nejvyšší soud ČR se v rozhodnutí ve věci spis. zn. 25 Cdo 4009/2014 ze dne 6. ledna 2015 zabýval dosud neřešenou otázkou, a to **zda se jedná o výkon advokacie i v případě bezúplatného poskytnutí právních služeb**. V posuzovaném případě se totiž advokát při právním poradenství údajně dopustil vadného postupu, v důsledku čehož jeho klientce vznikla škoda. Jelikož však advokát za svou činnost nevyúčtoval poškozené osobě žádnou odměnu, argumentoval tím, že se pojmově nemohlo jednat o výkon advokacie.

Nejvyšší soud ČR při posouzení shora vymezené otázky odkázal primárně na ustanovení § 1 odst. 2 zákona o advokacii, podle něhož se poskytováním právních služeb rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu. Současně však podle ustanovení § 22 odst. 1 zákona o advokacii platí, že **advokacie (jakožto širší pojem než poskytování právních služeb) se vykonává zpravidla za odměnu**. Právě výraz „zpravidla“ přitom dle Nejvyššího soudu ČR znamená, že pravidlo o úplatnosti výkonu advokacie je pravidlem dispozitivním, a zákon o advokacii tak **předpokládá případy, kdy může být advokacie vykonávána i bezúplatně**. Jako příklady pak uvádí mimo jiné činnost advokáta určeného Českou advokátní komorou či obecně známou činnost „pro bono“.

Samotný fakt bezúplatnosti proto dle Nejvyššího soudu ČR pro takto poskytované právní služby

neznamená ztrátu jejich charakteru jako výkonu advokacie, pokud se jedná o právní služby poskytované advokátem v souvislosti s jeho advokátní praxí. **Úplatnost tedy nelze považovat za nutnou podmínku pro posouzení činnosti jako výkonu advokacie.** V návaznosti na tento závěr pak logicky platí, že je z hlediska odpovědnosti advokáta za škodu, resp. újmu vůči klientovi dle ustanovení § 24 zákona o advokacii bez významu, zda byla právní služba poskytnuta za odměnu či bezúplatně.

S popsáním názorem Nejvyššího soudu ČR lze jednoznačně souhlasit, neboť má oporu v zákoně, ale je i logický. Nelze totiž akceptovat koncepci, která by fakticky znamenala, že pokud není advokát za své právní poradenství placen, nemusí je provádět řádně a zodpovědně. Přesně k takovému stavu by totiž vědomí nepostižitelnosti za případná pochybení v praxi mohlo vést.

K povinnostem advokáta

Zatímco výše popisovaný názor Nejvyššího soudu ČR lze považovat za správný, pochybnosti vyvolává argumentace soudu prvního stupně a soudu odvolacího ohledně údajného pochybení advokáta.

Z citovaného rozhodnutí dovolacího soudu totiž vyplývá, že soud prvního stupně dospěl k závěru, že advokát poskytl nesprávnou právní radu tím, že klientce sdělil, že může započítat svůj údajný přeplatek na úhradách za služby spojené s nájmem bytu proti nájemnému, **aniž by měl ověřené všechny potřebné skutečnosti o existenci takového přeplatku.**

Obdobně pak odvolací soud konstatoval, že si žalovaný advokát nepočínal v souladu s § 16 odst. 1 zákona o advokacii, když své klientce poskytl radu, že je možné započíst přeplatky na službách spojených s nájmem bytu proti nájemnému, **aniž by měl ověřeno, že klientka takové přeplatky má.**

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR pochopitelně nepopisuje skutkový stav projednávaného případu do detailu, a nelze proto s jistotou určit, s jakými informacemi od klientky advokát pracoval. **Rozhodně však nelze v obecné rovině akceptovat názor, který se z citované argumentace soudů nepřímou podává, tedy názor, že je pochybením advokáta, pokud nedostatečně ověří informace od klienta.**

Vztah advokáta a klienta je vztahem založeným na vzájemné důvěře, přičemž advokát při poskytování právních služeb zásadně vychází z informací a podkladů poskytnutých klientem. Pravdivost takových informací přitom zpravidla není z objektivních důvodů možné ověřit, a i kdyby bylo, **advokát tak nesmí činit.** Podle ustanovení čl. 6 odst. 3 Etického kodexu České advokátní komory totiž obecně platí, že pravdivost nebo úplnost skutkových informací poskytnutých klientem není advokát oprávněn bez jeho souhlasu ověřovat.

Na první pohled tedy popisovaný případ vyvolává dojem, že žalovaný advokát byl poněkud paradoxně shledán odpovědným za to, že neučinil něco, co dle stavovských předpisů činit nesmí. Nelze samozřejmě vyloučit, že soudy tuto problematiku ve svém rozhodování zohlednily, přičemž se příslušná argumentace pouze nepromítnula do stručného popisu předchozího průběhu řízení. I kdyby tomu tak však bylo, mohl Nejvyšší soud ČR alespoň obiter dictum tuto přinejmenším nesprávně vyznívající argumentaci soudu prvního stupně a soudu odvolacího okomentovat.

JUDr. Jakub Celerýn,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)